საქართველოს სოციალისტ-ფედერალისტთა სარევოლიუციო პარტია | პარასკევი, მარტის 30 (11) 1918 წ. | № 263

143

სახალხო საქმე

მთავარი კომიტეტის ორგანო

[illegible] ამიერკავკასიის მთავრობას ტრაპიზონიდან [illegible] დეპეშები მოუვიდა: მთავრობამ [illegible] თბილისზე გამოტანილი დადგენილება უკვე აცნობა ტრაპიზონში.—გუშინ აკ. ჩხენკელმა მთავრობას შეატყობინა, რომ მან მეტად გაბედული ნაბიჯი გადადგა.—დეპეშებიდან ჩანს, რომ საზავო მოლაპარაკება გაგრძელდება.—ცხინვალში მშვიდობიანობა დამყარდა: ოსები დამორჩილდნენ და იარაღსაც აბარებენ.

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 50 კაპ., უკანასკნელზე—30 კაპ., კავკასიის გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტი ტექსტის წინ—1 მ., უკან—50 კ. ფასი სამგლოვიარო განცხადებისა ზომაზეა დამოკიდებული: 15×2 ღირს 8 მანე., 20×2 ღირს 12 მან., 3 ხაზის შემდეგ სამგლოვიარო განცხადება მიიღება სტამბა „სახალხო საქმეში" (კ. თავართქილაძისეული „ნადეჟდა") ბარონის ქუჩა, სახლი № 14 და ეღირება ორი მანეთით მეტი.

ყველა განცხადებს კავკასიის გარეშე, მიიღება მხოლოდ რედაქციაში.

ხელის-მოწერა და ფასიანი განცხადებები მიიღება „სახალხო საქმის" რედაქციაში და კანტორაში ყოველ-დღე [illegible] გარდა, დილის 9 საათიდან 3-მდე. ხელმოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება, დაუბეჭდავი მცირე წერილები და [illegible] სულ არ ინახება: ინახება ვრცელი თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობები.

[illegible] და კანტორის იმყოფება: ტფილისში, სახალხო ქ., სარაჯიშვილის ს. № 6.

[illegible] წერილებისა და ფულისათვის: Тифлисъ „Сахалхо Саким", поч. ящ. 190.

ფასი ტფილისში და პროვინციაში 30 კაპ. რკ. გზის სადგურებ. 35 კაპ.

ტელეფონი 12—29

ღრმად დამწუხრებული დედა ნამეტი ძმები: ისიდორე, ტიტიკო, ილია, მოსე, დათიკო და კარლო, დები: ელისა, ანეტა და თამარ, რძლები: მარო, პაშა და ფუცუ თალაკვაძენი სიძე დათიკო შარაშიძე, ბიძა [illegible] ჯაყელი ბიძაშვილები: მარიკო, მაგდლენა, მარიელი, [illegible] ჯაყელი აუწყებენ ნათესავებს და ამხანაგებს, რომ [illegible] გარდაიცვალა ტფილისის კომერციული სასწავლებლის მოწაფე

[illegible]ილევანის ძე თალაკვაძე

[illegible] პარასკევამდე მიხეილის საავათმყოფოს სამლოცველო [illegible] საათზე. პარასკევს ბინაზე ზახარიევის ქუჩა № 5. [illegible] 31 მარტს ანჩის ხატის ტაძარში დილის 10 საათ[illegible] წმიდა ნინოს სასაფლაოზე კუკიაში. 362

[illegible], მათეს ასული, მეუღლე ლიზა სერგოს ასული შვი[illegible] თამარ აუწყებენ ნათესავებს და მეგობრებს უდროოდ გარდაცვალებას

[illegible]ორგი სოლომონის ძე წამალაშვილის

[illegible] 28 და 29 მარტს საღამოს 6 საათზედ, მიცვალებულის [illegible] ბაგრონი ქუჩაზედ სახლი ოდიშელისა № 4) გამოსვენე[illegible] დილის 10 საათზედ, წმინდა ნინოს ეკლესიაზე. 364

[illegible] ზურაბის ძე ფარცხალაძე, მეუღლე მისი სოფიო კარ[illegible] ასული და დები მისი ნინა და ოლღა ფარცხალაძე გულითა[illegible] მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთა რომ ხანგძლივი ავათმყოფობის შემდეგ 28 მარტს გარდაიცვალა

აკაკი ზურაბის ძე ფარცხალაძე

პანაშვიდი ყოველდღე 30, 31 მარტსა 7 საათზე საღამოს. დაკრძალვა 1 აპრილს, გამოსვენება ქვაშვეთის ეკლესიაში, არკადის ტუპ. № 1, 10 საათზე დილით. წმინდა ნინოს სასაფლაოზე.

გულდამწვარი მამა დეკანოზი იოსებ წერეთელი, დედა ელისაბედ მოსეს ასული, ბიძეები ტერენტი და სვიმონ ნიკ. წერეთლები, ძმები და დები: ვარდენ, ბიქტორ, ნიკოლოზ, ანიჩკა, კატო და თამარი რძლებითა და შვილიშვილებით აუწყებენ ნათესავთ, ნაცნობთ და მეგობართ ძვირფასი

ჭიჭიკო |ვალოდია| წერეთლის

გმირულად ომში დაღუპვას. გამოსვენება 31 მარტს ს. ითხვისში. 369.

გულდამწვარნი დები ანიჩკა, კატო და თამრიკო; ძმისწულები: ნუცა და ქსენია აუწყებენ ამხანაგთ, მეგობართ და ნაცნობთ მათი უსაყვარლესი ქართულ პარტიზანულ მხედართა რაზმის პარუჩიკის

ჭიჭიკო (ვალოდია) წერეთლის

გარდაცვალებას. გამოსვენების დღე დანიშნულია შაბათს, 31 მარტს, დილის 11 ს. სოფ. ითხვისში. 369

დამწუხარებულნი დედა ეკატერინე ალექ. ასული აივაზაშვილი შვილებით ლადო, ელო, ვერა, მირონა და ნინო, ბებია მაკა, ბიძები ზაქარია ივანეს ძე და არჩილი ალექსის ძე ჩხიკვაძენი სახლობით, სიძე ავქსენტი გრიგოლავა, დეიდები მარიამ ივან. ასული ანდრიაშვილისა და დარია გრიგ. ასული ჩხიკვაძისა აუწყებენ ნათესავებს და ნაცნობთ საერო კავშირის ფერშლის

[illegible]ლიოი დავითის ძე აივაზაშვილი[illegible]

[illegible]

სიდედრი ანნა, ცოლის ძმები [illegible] დიმიტრის ძე აბრამაშვილები [illegible] აბრამაშვილი, ქვისლი ვასილი ზაქარიას ძე [illegible] აუწყებენ ნათესავებსა და ნაცნობებს [illegible]

გოლა |გიორგი| სოლომონის ძე წამალაშვილის

გამოსვენება 30 მარტს დილით 10 [illegible] 364

სოციალისტ-ფედერალისტთა [illegible] მთავარი კომიტეტი აუწყებს ამხანაგებს, რომ ტრაგიკულად გარდაცვლილ ამხანაგის

მიშა თალაკვაძის

(მთისპირელის) გამოსვენება [illegible] 31 [illegible] ანჩისხატის ტაძრიდან დილის 10 საათზე [illegible] წმ. ნინოს სასაფლაოზე, კუკიაში. 360

ქართული კლუბი

შაბათს 29 მარტს 1918 წ.

ქართველ მსახიობთა მიერ ვ3. მესხის [illegible] წარმოდგენილი იქნება ცნობილი პიესა

მ ე დ ე ა

5 მოქ. თარგმ. [illegible]

მონაწილეობენ ქალნი: ქ. იფ. მესხი, ან. [illegible]; ვაჟნი: იუზა ზარდალიშვილი, პლ. კორიშელი, [illegible] მიხ. სარაჯელი, [illegible]

დასაწყისი საღამოს 8 საათზე. ბილეთები [illegible] 1072

დიდი ცირკი

ძმ. ეფიმოვებისა

[illegible] მეტეხის [illegible] შექეთ. [illegible] 19—00.

დღეს 30 მარტს გაიმართება

დიდი წარმოდგენა

მრავალი ახალი სანახაობა: „იაპონელი ჟონგლიორი", „სამი კიბე", „ამომავალი მზე" და სხვ. მონაწილეობენ: იასადასონი, ძმ. ვინჩენკო, ხასაკიტი სანი, ალმაზოვა, დელა-გაზო, („ადამიან ბუზები") და სხვა.

ანონსი: შაბათს. 31 მარტს, გაიმართება [illegible] არტისტებისა. მზადდება მრავალი ახალი სანახაობა. კვირას გაიმართება 2 წარმოდგენა. დილით ბავშვებისთვის. 372

1 აპრილს, საღამოს 4 საათზე, ახალსენაკის ქართულ კლუბის დარბაზში მოხდება

სოც.-ფედ. პარტიის მაზრის დელეგატთა ყრილობა

განსახილველია: 1) საუბარი მოხსენება, 2) [illegible], 3) თავდაცვის საკითხი, 4) სამაზრო კომიტეტის არჩევა და 5) სხვადასხვა მიმდინარე საკითხები. ყველა 50 წევრმა უნდა აირჩიოს თითო დელეგატი.

ინსტრუქცია სახლის კომიტეტს

1) საჭიროა რაც შეიძლება [illegible] სახლის კომიტეტის მოთხოვნით. ამისათვის [illegible] შეერთდნენ ჯგუფებად პურის მისაღებად.

2) საჭიროა გამოარკვიოთ რომელ ფურნიდან [illegible] პურის მიღება და ამ გვარი შინაარსის განცხადება შეიტანოთ [illegible] სასურსათო კომიტეტში:

საუბნო სასურსათო კომიტეტს

. . . . . სახლის კომიტეტი . . . . .

უბნის . . . . . ქუჩა № . . .

განცხადება.

[illegible] გვაქვს გთხოვოთ [illegible] პური სახლის [illegible] მოთხოვნით . . . . ფურნიდან . . . . (რიცხვი) . .

[illegible]

[illegible] მეთაურ [illegible]

[illegible] ბინის პატ-

[illegible] წევრებს [illegible] გამოკიდე-

[illegible] არა უგვიანეს

[illegible] შემოწმებულ

[illegible] სახლის კომიტეტებს აძლევს მა-

[illegible] უნდა წარადგინონ მო-

[illegible] საჭირო დოკუმენტები.

[illegible] განკარგულებას. 1133

აფთიაქში მომუშავეთა პროფესიონ. კავშირის გამგეობა

ამით აცხადებს აფთიაქის მოწაფეთა საყურადღებოდ, რომ პროფესიონალურ კავშირთან არსდება კურსები აფთიაქის მოწაფეებისთვის, რომელთაც სურთ მოემზადონ აფთიაქის თანაშემწის ეგზამენებისთვის. კურსების ხელმძღვანელად მოწვეულნი არიან პროვიზორები:

ბეჟანოვი, ბერიძე, ხაზურაზანია და ანდრონიკაშვილი.

კურსები გაიხსნება კვირას, 1 აპრილს, ათ საათზე.

ჩაწერა შეიძლება ყოველ დღე 5—8 საათამდის პროფესიონალურ კავშირში. 367

პურის ბარათები

ორშაბათიდან. 26 მარტიდან ყველა უბნის საბარათო ბიუროში გაიცემა

პურის ბარათები აპრილისათვის.

პურის ბარათები მიეცემა სასურსათო ბარათის (შაქრის) წარდგენის შემდეგ.

პურის ბარათების დარიგების დროს ახალი სერიის სასურსათო ბარათების (აპრილის, მაისის, ივნისის) მიცემა დროებით წყდება.

სახლის კომიტეტებმა კეთილ ინებონ და თავის დროზე მიიღონ სახლის ორგანიზაციის წევრებისათვის პურის ბარათები.

ინსტრუქცია

თუ როგორ მოეწყოს სახლის კომიტეტები.

2—3 მცხოვრები (ინიციატორთა ჯგუფი) იწვევს სახლის ყველა მცხოვრებს საორგანიზაციო კრებაზე, რის შესახებაც 2 დღით წინ აცნობებენ და ამის შესახებ უწყებას გამოაკრავენ [illegible].

[illegible]

[illegible]

. . . . . სახლში ყველა მცხოვრები, ... ქუჩა № . .

მოწვეულია საორგანიზაციო კრებაზე № . . . ბინაზე . . . (დრო) განსახილველია: 1) სახლის ორგანიზაციის პროექტი, 2) სახლის კომიტეტის არჩევა.

საინიციატივო ჯგუფი.

კრების დანიშვნა სჯობიან საღამოსათვის, ან კვირა დღეს.

კრებას ხსნის საინიციატივო ჯგუფის წევრი და წინადადებას იძლევა აირჩიონ თავმჯდომარე კრებისა და მდივანი. უკანასკნელი ჩასწერს გვარებს იქ მყოფთა და ბინების №№, სადაც ისინი სცხოვრობენ და აწარმოებს სხდომის ოქმებს.

თავმჯდომარის არჩევის შემდეგ საინიციატივო ჯგუფის რომელსამე წევრს ეძლევა სიტყვა და იგი კითხულობს სახლის ორგანიზაციის პროექტს.

შენიშვნა: დაბეჭდილი პროექტები წესდებისა შეიძლება მიიღოთ საუბნო საბარათო ბიუროებში. აზრთა გაცვლა-გამოცვლის შემდეგ, თავმჯდომარე წინადადებას იძლევა აირჩიონ კომიტეტის წევრთა იმდენი რიცხვი, როგორც წესდებაში იქნება.

კომიტეტის არჩევის შემდეგ დამსწრენი ხელს აწერენ განცხადებას:

. . . . საუბნო საბარათო ბიუროში

. . . სახლში მცხოვრებთა . . . . .

ქუჩა № . .

განცხადება.

ამით პატივი გვაქვს გაუწყოთ, რომ ჩვენ, ქვემორე ამისა ხელის მომწერნი შევიკრიბენით (რიცხვი და თვე) 1918 წ. ავირჩიეთ სახლის კომიტეტი (ამდენი და ამდენი კაცისაგან). სახელდობრ (სახელი და გვარები).

1918 წლის . . . (თვე და რიცხვი). 1134

სახლის ორგანიზაციის წესდების პროექტი

I. სახლის ორგანიზაციის მიზნები.

1. სასურსათო კრიზისის შემსუბუქება (ბრძოლა პურის, შაქრის და [illegible] კუდებთან).

2. სახლის, და ბინების პატრონთა და ოთახის მქირავებელთა შ[illegible] ურთიერთობის მოწესრიგება.

3. ბინის პატრონთა და მათ მოსამსახურეებს შორის ურთიერთ[illegible] მოგვარება.

4. სახლების სანიტარული მდგომარეობის გაუმჯობესება.

5. ბრძოლა ბინების ნაკლებობასთან, 6. ბინების [illegible], 7. სახ[illegible] ბინების კარგად მოწყობა და სხვ.

II სახლის ორგანიზაციის შემადგენლობა.

სახლის ორგანიზაციის წევრად ითვლება ყველა მცხოვრები ს[illegible] 18 წლიდან, რომელსაც დაწესებული გადასახადი შეტანილი აქვს.

III. სახლის ორგანიზაციის მართველობა.

სახლის ორგანიზაციის საქმეებს განაგებს: ა) საზოგადო კრება, ბ) სახლის კომიტეტი, საზოგადო კრება კანონიერია თუ დაესწრება $^1/_3$ ყველა წევრისა (ან $^2/_3$ ბინების წარმომადგენელთა).

თუ კრებას არ დაესწრო საკმაო რიცხვი კრება ინიშნება ხელმეორედ არა უგვიანეს 2 დღისა, და კანონიერია რამდენი წევრიც არ უნდა დაესწროს.

საზოგადო კრება ირჩევს სახლის კომიტეტს (თავმჯდომარეს, მდივანს და სხვ. თანამდებობის პირებს ირჩევს თვითონ სახლის კომიტეტი) და სარევიზიო კომისიას 3 პირისაგან. საზოგადო კრება უნდა იქმნას მოწვეული თ[illegible] ში ერთხელ მაინც. საზ. კრებაზე კითხვები წყდება [illegible] უმრავლესობით; ხმები გაიყო, თავმჯდომარის ხმა სწყვეტს კითხვას. სახლის კომიტეტი გა[illegible] გებს სახლის ორგან. საქმეებს, ხისრულეში მოჰყავს საზ. კრების დადგენილება და თავისი მოქმედების ანგარიშს აბარებს საზ. კრებას [illegible].

IV. სახლის ორგანიზაციის სახსარი.

1. ყველა წევრი იხდის თვიურსა და წინასწარ გადასახადს, რო[illegible] დააწესებს საზ. კრება. 2. შემოწირულებანი, 3. სპეციალური შემოს[illegible] ხადი.

სახლის კომიტეტებს აქვთ საკუთარი ბეჭედი, სადაც აღნიშნულ[illegible] და სახლის №.

ქართული დრამატ. საზოგ. გამგეობა

ამით აცხადებს, რომ მის მიერ დანიშნულია პრემიები საუკეთესო ორიგინალური პიესებისთვის.

პრემიები ესეა განაწილებული:

პირველი პრემია (ერთი)	—	—	1000 მან.
მეორე პრემი (ორი)	—	—	700 მან.
მესამე პრემია (ერთი)	—	—	500 მან.

პიესებს განიხილავს იმისთვის საგანგებოდ დანიშნული კომისია.

დალუქულ კონვერტებში ავტორი აღნიშნავს თავის სახელს, გვარს და პიესის სათაურს.

ეს კონვერტები გაიხსნება მხოლოდ მაშინ, როდესაც საბოლოოდ გამორკვევა რომელ პიესას რა პრემია აქვს მინიჭებული.

პრემიით დაჯილდოვებული პიესის სცენაზე დადგმის უფლება ეძლევა განსაკუთრებით დრამატ. საზოგად. 3 წლით, მაგრამ ავტორი მიიღებს ყოველთვის თვითეულ წარმოდგენაზე დანიშნულ ჰონორარს.

პიესები უნდა წარედგინოს დრამატ. საზოგადოებას ამ წლის 15 ოქტომბრამდის ამ მისამართით:

ქართულ დრამატიულ საზოგადოების კანტორა. ტფილისი. 1137

ტფილისი, 30 მარტი 1918 წ.

სერიოზული მომენტი

ამიერკავკასია საბედისწერო მდგომარეობაშია. რევოლიუციის მტრები ცხარედ მუშაობენ და ლამობენ რუსული დესპოტიზმის მაგიერ სხვა სახელმწიფოს დესპოტიზმის გამეფებას, თავისუფლების დასამარებას, ხალხის დამონავებას. მთელი წელიწადია ამიერკავკასიის დემოკრატია ცდილობს დაიცვას ამიერკავკასიის ტერიტორია, საზღვრები, ხალხი, მაგრამ დემოკრატიის ცდა თან და თან რთულდება. რევოლიუციის და სამშობლოს მტერთა რაზმები არა ცხრებიან, ხან შამქორში ამოყოფენ თავს, ხან სადახლოში, ცხინვალში, ქუთაისში, არტაანში, აჭარაში და ბათუმი. ამიერკავკასიაში სამოქალაქო და საგარეო ომის შემდეგ გაჩნდა მრავალი ფრონტი, სადაც რევოლიუციის გვარდია სისხლს ანთხევს თავისუფლების დაცვისათვის.

დღეს მდგომარეობა გაცილებით გართულებულია ვიდრე ომამდე იყო. ბაქოდან დამაფიქრებელი და საშინელი ცნობები მოგვდის. მოსალოდნელია სისხლის გუბეები კვლავ დადგეს ბაქოს ქუჩებში და ბრძოლამ აშკარა ეროვნული ხასიათი მიიღოს. თათრები მოდიან ჩრდილოეთიდანაც და დასავლეთიდანაც. ძათი ცხენოსანი პოლკი უკვე იბრძვის და ბაქოს ყველა სოციალისტური პარტია ძალზეა შეშფოთებული. ჩვენი დემოკრატია იძულებულია ხდება ყურადღება მიაქციოს ბაქოს მხარეს, ამავე დროს რევოლიუციის რაზმები ქობულეთშიაც იბრძვიან ... ოსმალეთი გამალებით იბრძვის ბათომ-არტაანის და ყარსის მიმართულებით.

საკმაოა წარმოვიდგინოთ ასეთი მდგომარეობა, რომ სერიოზული მომენტი საშინლად დასახოთ. კრიტიკული მომენტი დაგვიდგა. დრო აღარ არის ამის მიზეზები გამოვიძიოთ, მომენტი ვეღარ მიაქცევს ყურადღებას რაიმე პროგრამას, სქემას. ამ წუთში მხოლოდ ერთი რამ შეიძლება ვსთქვათ: ვისაც რევოლიუცია და სამშობლო მხოლოდ პირზე არ აკერია, ის რაზმში უნდა ჩადგეს და თავისი კლანჭებით დაიცვას რისთვისაც შეგნებული და თავისუფალი მოქალაქენი იბრძოდნენ მუდამ. არც იმის დროა ვიანგარიშოთ ჩვენი ძალა, ჩვენი უძლურება. ბრძოლის წინაშე ვიმყოფებით, ველუპება ყველაფერი, იკარგება სიცოცხლე, მამული, თავისუფლება, ნიადაგს აცლიან ჩვენს არსებობას და რანაირი ნაყოფიც არ უნდა მოგვიტანოს ბრძოლამ, ჩვენი მოვალეობაა შავრაზმული და გამათახსირებელი სქემები როგორმე დავძლიოთ. გათავდა ლაპარაკის დრო. სიტყვა და კეთილი განწყობილება არავინ დაიჯერა. ძალამ უნდა გადასწყვიტოს ყოველივე. ან დავიღუპებით, ან გავიმარჯვებთ. ბრძოლა პირობაა თავისუფლებისა, გაჩერება კი უტყუარი თავდებია თვითმკვლელობისა, დამონავებისა და ჩვენ დამონავებას ოქმს თავისუფლად ხელს ვერ მოვაწერთ.

ვისაც რა გაჩნია და რაც შეუძლია, უნდა დაეხმაროს სამშობლოს და რევოლიუციას. თოფი, წამალი, საჭმელი, სამოსელი, სახლკარი, ყოველივე ბრძოლის იარაღად უნდა გადაიქცეს. მობილიზაცია გამოაცხადა მთავრობამ, მაგრამ ვისაც თოფი აქვს და ბრძოლა შეუძლია, თავისი ნებით წავიდეს ომში, რომ მტერს გმირულად შეხვდეს, მამული დაიცვას, ოჯახი არ გაათხრევინოს შემოსულ მტერს. ეს არის დღეს ჩვენი პროგრამა, ეს არის ჩვენი სიტყვა, ჩვენი სული და გული, რასაც შეგნებული ყოველი ქართველი და რევოლიუციონერი მტკიცედ უნდა იცავდეს.

ქართული პრესა

გაზეთი „ერთობა" ასე უპასუხებს იმ პესიმისტებს, რომლებიც ამბობენ—სუსტნი ვართ და მტერს დავნებდეთო:

ჯერ ერთი ჩვენს პესიმისტებს ერთობ გადაჭარბებულად აქვთ წარმოდგენილი ჩვენი სისუსტე. ჩვენ კიდევ დიდი ძალა გვაქვს, მხოლოდ საჭიროა ამ ძალის მოკრება. გარდა ამისა არ უნდა დავივიწყოთ, რომ ჩვენს მოწინააღმდეგეს, ოსმალეთს, თითონ არ გააჩნია არავითარი ძალა და მხოლოდ ამიერკავკასიის ზოგიერთ ჯგუფებზე აშენებს თავის გეგმას. ამიტომ ჩვენ უნდა ვეცადოთ საერთო სამოქმედო გზა გამოვნახოთ ამიერკავკასიის ყველა ერებთან და ჯგუფებთან და ამ გზით გავაძლიეროთ ჩვენი რაზმები. ეს მოგვცემს ჩვენ ძალას და შეძლებას გარეშე მტერს გავუმკლავდეთ და ჩვენი მიწა წყალი დავიცვათ. ეს მოგვანიჭებს ჩვენ გამარჯვებას.

მაგრამ წარმოვიდგინოთ, რომ ჩვენ ბრძოლაში დავმარცხდით. რა შედეგები მჰყვება ამას? სცდებიან ისინი, ვინც ფიქრობენ, ვითომ ოსმალეთი უფრო ლმობიერათ მოგვექცევა იმ შემთხვევაში, როცა ჩვენ უბრძოლველათ დავუთმობთ ჩვენს პოზიციებს და ნებით გავუღებთ ჩვენი ქვეყნის კარებს. ისტორიამ არ იცის მაგალითი, რომ უბრძოლველად შემოსულს მტერს მეტი შეღავათი მიეცეს ამ გზით დამონებული ერისათვის. პირიქით, ასეთ შემთხვევაში ყოველთვის უფრო მკაცრი და შეუბრალებელი ყოფილა შემოსული მტრის რეჟიმი.

ამიტომ მოვუწოდებთ ყველას ქვეყნის თავდაცვას შესწიროს ყველაფერი, ოსმალეთის ულელი სიკვდილს გვიქადის და ლაჩრულ სიკვდილს ისევ სახელოვანი სიკვდილი სჯობია.

გაზეთი „საქართველოც" იმ აზრისაა, რომ ჩვენ არ უნდა შეგვაშინოს მოსალოდნელმა დამარცხებამ:

შეიძლება, რასაკვირველია, ჩვენ დავმარცხდეთ და დავკარგოთ ის, რასაც უსისხლოთ ქართველი ერი ვერ დასთმობს, ძალით მთელი საქართველოს დაპყრობაც შეიძლება, მისი აკლება და აოხრება. ასეთს მაგალითებს ჩვენ მრავალს ვხედავდით ამ საშინელს მსოფლიო ომის განმავლობაში. მაგრამ ყოველს ქართველს უნდა ამხნევებდეს ის შეგნება, რომ საქართველოს ისტორია მითი არ იწყება და მით არ დასრულდება. ჩვენს მრავალ-ტანჯულს ერს მრავალი, უფრო შავბნელი დღენი უნახავს, ... ქართველი ერი შეიძლება დაიძლიოს ამ ჟამად და მას ბევრი რამ წაჰგლიჯონ, მაგრამ უნდა იცოდეს ყველამ, როგორც ოსმალეთმა, ისე ევროპამ, რომ საქართველოსთვის წართმეულს ნაწილებში და აგრეთვე იმის გარშემო დიდხანს არ ჩაჰქრება ბრძოლის ცეცხლი და ჩვენი ქვეყნისა და თვით ოსმალეთის პოლიტიკური ვითარება მშვიდობიანობას ერთნაირად ვერ ეღირსება, სანამ საქართველო ისევ არ დაიბრუნებს იმას, რის დათმობა მას არასოდეს არ შეეძლო.

პატარა იუდა

ქართველმა საზოგადოებამ კარგად იცის, თუ რა სუფთა სინიდისის პატრონია ამ ჟამად „კავკაზსკოე სლოვოს" საგანგებო სამხედრო კორესპონდენტი ლევან ყიფიანი. მისი წმინდა მიზანი ყოველთვის იყო და არის ქართველობას როგორმე ტალახი ესროლოს, გესლიანად დასცინოს, სახელი გაუტეხოს და ამას იგი იეზუიტურად ყოველთვის „კოსმოპოლიტური" სიმაღლიდან გადმოისვრის ხოლმე.

იგი ამ სამარცხვინო საქმეს ემსახურება თავიდანვე, ამით ცხოვრობს; მას ყველა შოვინისტური და ქუჩური რედაქციები შემოვლილი აქვს და ამ იუდასებურ საქმეში კარგა მოზრდილი სასყიდელი ჩაუდვია ჯიბეში.

დღეს, როდესაც ჩვენი სამშობლო საშინელ ნაპრალის წინაშე სდგას და საქართველოს ყველა მომქმედი პარტია სიტყვით და საქმით ცდილობს ეროვნულს სამსხვერპლოზე თავისი წვლილი მიიტანოს, ლევან ყიფიანი გამომდგარა „კავკაზსკოე სლოვოში" და ისევ ჩვეულებრივ გესლს ანთხევს იმათ მიმართ, რომელნიც დღეს იქ მტრის პირისპირ სდგას და სიცოცხლეს სწირავს.

იგი ამ გესლისთვის სასყიდელს იღებს რედაქციისაგან და ჩირქსა სცხებს იმათ, ვინც მშიერ-მწყურვალნი, ტიტველ-შიშველნი მტრის ტყვიას გულს უშვერენ.

ლევან ყიფიანი რომ სოციალ-ფედერალისტებს არ დაინდობდა, ეს ჩვენ დიდი ხანია ვიცოდით, მაგრამ იგი ამ ჟამად მთელს კუთხეს, მთელს ხალხს, თავისუფალ ქიზიყის შვილებს ჩირქსა სცხებს. იგი ჭუჭყიანი ხელებით დაფათურობს ქიზიყელების გულში, რომელნიც პირველ დაძახებისათანავე საქართველოს ერთი კუთხიდან მეორე კუთხეს ეცნენ და თავისი სიცოცხლით იცავენ ბათომის მიდამოებს, როდესაც მათს ოჯახებს მოელის განსაცდელი და აწიოკება. ეს საცოდავი იუდა სასყიდლის გულისათვის შეგნებულთა და გულდვარძლიანთა შორის ჰკრეფს საზიზღარს ჭორებს, გადააქვს ეს ჭორები საერთოდ და მთელს ქიზიყს ჩირქსა სცხებს.

განა მან არ იცის, რომ სწორედ ... ფედერალისტების რაზმი იცავდა ბათომის მიდამოებს იმ თავიდანვე, როდესაც ჯერ იქ სხვა მებრძოლნი არც კი იყვნენ? განა არ იცის, რომ იმ ქიზიყელებმა დაღვარეს იქ პირველი სისხლი და განა მან არ იცის, რომ სწორედ იმ რაზმმა მოგვცა პირველი მსხვერპლი? იცის, იცის ეს ყველაფერი და ამხ. ჰინჭველაძის გაუცივებელს გვამს ტალახში სვრის. ეს მიუტევებელი საზიზღრობაა, ეს ჰკვეთს ყველა მის წარსულ უნამუსობას აჭარბებს. დიდო, სამწუხაროა, სამწუხარო, რომ ქართველს ერს ასეთი უღირსი შვილებიცა ჰყავს. საშინელებაა, რომ ამ განწირულების ჟამსაც კი საქართველოსთვის განწირულ შვილებს ყიფიანისთანა იუდები ჰონორარში ყიდიან.

სანამდის განაგრძობს იგი თავის საზიზღრო მოღვაწეობას?!

ს. და—ნი.

ომი

შავ ზღვაზე.

ბათომიდან შავი ზღვის ძალების უფროსი ჭავჭავაძე საზღვაო მინისტრს ვ. გობეჩიას 27 მარტს ატყობინებს, „დღეს, 9 აპრილს (ახ. სტ.) „კოროლ კარლოსმა" ნავთის მიღების დროს, როდესაც ნავთის მისადგომ ვაგონზე, იდგა, საცხო მატარებელთან ერთად სროლა აუტეხა „ერგეს" მაღლობს.

დატვირთული გემი „დობროვოლსკი" საზვერად გაიგზავნა ლიმანსა და მაკრიალთან. მათ სროლა აუტეხეს ბრბოს, რომელიც ამოფარებოდა შენობებს და ცეცხლში ახვევდა გემს. სროლა ნაყოფიერად დამთავრდა.

ფლოტის უფროსი ჭავჭავაძე.

ცენტროფლოტის რეზოლიუცია.

1918 წლის 23 მარტს შავი ზღვის ფლოტის ცენტრალურმა კომიტეტმა თავის პლენარულ სხდომაზე შემდეგი რეზოლიუცია მიიღო:

„საზავო ხელშეკრულების ზოგიერთი პუნქტების გაურკვევლობა, სახალხო კომისარების მთავრობის ორჭოფული პოლიტიკა, ავსტრიელ-გერმანელთა ჯარების შემოტევის მიზნების გაურკვევლობა და ძლიერი, ყველასაგან ცნობილი მთავრობის უქონლობა შავი ზღვის სანაპიროებზე—ყველაფერი ეს აიძულებს ცენტროფლოტს ხელ-ახლად გამოარკვიოს თავისი დამოკიდებულება ფლოტსა და მის მუშაობასთან. ამის გამო ცენტროფლოტმა იმსჯელა თანამედროვე მდგომარეობაზე და... (გამოტოვებულია) თავისი მოქმედების საფუძვლად. შავი ზღვის ფლოტის ცენტროფლოტი საკუთრებაა სრულიად რუსეთის საბჭოთა ფედერატიული რესპუბლიკისა, რომელიც შესდგება ველიკორუსეთის, უკრაინა—თავრიდის, კავკასიის და სხვა ნაწილებისაგან; ცენტროფლოტი სრულებით დამოუკიდებლად მოქმედებს პოლიტიკურ ხაკითხებში, ხოლო სევასტოპოლის საბჭოსთან შეთანხმებით გამოდის იმ რესპუბლიკების მთავრობათა მოქმედების განხილვის დროს, რომელიც შავი ზღვის სანაპიროებზე მდებარეობს და თავის მოქმედებაში ხელმძღვანელობს რუსეთის საბჭოთა ფედერაციის ინტერესებით. შავი ზღვის ფლოტის ბედს საბოლოოდ გადასწყვეტს სრულიად რუსეთის საბჭოთა რესპუბლიკური ფედერაციის კონგრესი. ცენტროფლოტს ჰყავს თავისი წარმომადგენლები იმ ორგანიზაციებში, რომელნი ... გერმანიის კოალიციის ... რევოლიუციის დასაცავად ... ორგანიზაციებთან ... ... კვეცს.

მდივანი ვინჩენკო.

ამიერკავკასიის მთავრობის ... როფლოტი უცხადებს, რომ ბ... დასაცავად მას ვაგზავნება სა... ძალა ოსმალეთის წინააღმდეგ ... ურთიერთობას კავკასიის მთავრ... თან მხოლოდ სამხედრო-ს.ოპერ... ხასიათი აქვს და იმდენად, რამ... დაც ამიერკავკასიის მთავრობა ... ლოებს ებრძვის. გაიგზავნება ნ... სანი და ცენტროფლოტის ორი ... რი, რომ მიიღონ ყოველგვარი ... რათა დროზე მიაწოდონ შავი ... ფლოტს საჭირო ნავთი და სხვ... ცილებელი სათბობი მასალა. ს... რაციო ნაწილმა უნდა გამოარკვ... რა ძალებია საჭირო ბათომის ... ცავად და ასეთი ძალები აუცილებ... გაიგზავნოს.

მდივანი: ვინჩენკო.

კონსტანტინეპოლი. 29 მარტ... ოფიციალური ცნობა. პალესტინ... ფრონტი. არტილერიის ძლიერ... დების შემდეგ მტერმ... იერიშები მოიტანა ... ფრონტზე. ბარ... ინგლისელთ... არტილერ... ბით. ... ბრძოლ...

კავ... ალყა ...

ბერ... ჩრდილო... და ლა... და სანა... შები მი... პორტუგა... ჩვენ დავიკ... რველი ხაზი, ... ჯ. კ. დ 100 ... სომას ორსავ... ბრძოლაა, ზოგ... ჯარი იბრძვის. ... რას მტერზე იე... ლელ—ბრეისა ... დავახვედრეთ უაზა-...

ფინლანდია. ჩვენმა ... ხანგოეს, სადაც შეებრძ... ლებულ ბანდებს.

უკრაინა. 1 აპრილს ბრძ... დეგ ხარკოვი დავიკავეთ.

ბერლინი. საღამოს ცნობა... ტიერის ჩრდილოეთით ჩვენ... რით ინგლისელთა ... სანგრებში ... ტონის ორსავე მხარეზე. არკე... სა და ესტერს შუა ჩვენ მრავ... გილას გადავლახეთ მდინარე ...

ლონდონი. ინგლისის რადი... გური. დასავლეთის ფრონტზე ... მარეობა უცვლელია. ველოდი...

ტრაპიზონის საზავო კონფერენცია.

დღიური შთაბეჭდილებანი

მარტის 9.

დიდი დღესასწაული და სიხარული გვაქვს. დილით ბათომიდან კატერით კაცი ჩამოვიდა და სასიხარულო ამბები ჩამოგვიტანა: ჩვენში საყოველთაო აღტყინება და მხადებაა, ხალხი იკრიფება სამშობლოს დასაცავად. მეტად გაგვეხარა გემების ხელში ჩაგდებამ...

ქართველებს სახე ერთბაშად გაგვინათდა. ათი დღე მოწყვეტილნი ვიყავით და აქ დამცირების მეტი არა იყო—რა! ახლა სხვა სურათი იშლება ჩვენს წინ. თუ ერი ერთსულოვნად მოძრაობა, ოსმალთა უხეში ხელი ვეღარ დააკლებს. ჩვენი სიხარული ... იყო, როგორც შეიძლება არ გარებით რობინზონ კრუზოს გემის დანახვის დროს გამოუთქმელს მადლობას ... ძნობდით იმათდამი, რომელიც იქ ... მობლოში მუშაობენ ერისთვის...

დელეგაციის ზოგიერთს წევრს... კი თითქოს არ ეამა ჩვენი ამბები. ყურები ჩამოყარეს უცბად, თითქოს ენა ჩაუვარდათ...

ვინც გუშინ დაღონებული იყო, დღეს გახარებულია, ვინც იცინოდა, ეხლა დაღონებულია.

ეს არის ჩვენი ერთობა?

ჩვენს დელეგაციას თათბირი ჰქონ... ა, გადასწყვიტეს: გაგზავნონ სეიმში ... ახსნებისთვის სამი წევრი გ. ლასხიშვილი, რ. ქაჩაზნუნი და ჰაიდაროვი. ... ა უნდა გამოჩნდეს, აქვს კავკა... ერთობას შეგნება, თუ უნდა და... ... ლდეთ? წარმოვადგენთ რაიმე ... ებულს ძალას, თუ საქართველოს ... ლომ, სომხებმა და ადერბეიჯანმა სრულიად დამოუკიდებლად უნდა მოაწყონ თავისი ბედი?..

რაუფ ბეის ა. ჩხენკელისთვის სხვათა შორის უთქვამს: კავკასიელებს სუსტი კავშირი გაქვთ და მტკიცეთ ვერ დაიცავთ თქვენს საერთო რესპუბლიკასო.

ღამის 12 ს. არჩეული დელეგატები ბათომში გაემგზავრნენ.

მარტის 10.

მთელი დღე არა გაგვიკეთებია რა. ბათომიდან ველოდით გემს რადიო ტელეგრაფით, რომელიც აქ უნდა დარჩეს, სანამ მოლაპარაკება არ დამთავრდება.

მარტის 11.

მოვიდა ჩვენი გემი, ყოფილი სავაჭრო ფლოტის გემი ნიკოლოზ მეორე, ახლა „ვეჩე"-დ მონათლული. გემიდან ჩამოვიდნენ კაპიტანი და ქართველ აფიცერთა რაზმის (21 კაცია) უფროსი გამოვკითხე ამბები: აჭარა აშკარად ჩვენს საწინააღმდეგოთ მოქმედობს, დარაზმულია. ქობულეთში მიტინგი იყო და დაადგინეს: ქრისტიან ქართველებს ბრძოლაში ვერ გაჰყვებით; ხოლო ისე ხარ-კამეჩით და ურმით დავეხმარებითო.

ასე თუა ქობულეთში, გურიის გვერდში, რაღა იქნება სხვაგან!..

ბაზარში ერთ მაღაზიაში ბერძენმა გვითხრა: ქართველები თუ მარჯვედ იქნებით, ოსმალოებს გაუმკლავდებით, რადგან მეტად დასუსტებულნი და მოუწყობელნი არიანო.

მოგვივიდა რადიოთი ტფილისიდან ცნობები: არზრუმის აღების შემდეგ გაგაძლიერეთ თავდაცვის საქმეო...

მარტის 12

საუბარი მქონდა ადერბეიჯანელ დელეგატთან ხ-თან. მათხრა: რატომ არ გინდათ ბათომის ოლქის დათმობა, იქ ხომ სულ ოსმალები ცხოვრობენ (?), ის ხომ მუდამ ოსმალეთის იყო? რატომ გინდათ ომი? კავკასიის მუსულმანები ვერ გამოჰყვებით. კავკასია არაა მომზადებული დამოუკიდებელ ცხოვრებისათვის, ვინმემ უნდა გვიპატრონოს, განსაკუთრებით ეს ითქმის მუსულმანებზე, რომლებსაც არა გვყავს საკმაოდ მომზადებული ხალხი...

ხუთ საათზე ჩვენმა დელეგაციამ ჩაიზე მოიწვია ოსმალეთის დელეგაცია. გვქონდა ჩაი, ტკბილეულობა, შამპანური, კახური. საყურადღებო ლაპარაკი იყო. ყველაზე უფრო საინტერესო საუბარი ჰქონდა ხატისოვს და ოსმალთა უფროსს მდივანს იზმაილ-ჰამი-ბეის, რომელმაც დაახლოვებით შემდეგი სთქვა: ოსმალოები ამ ჟამად მეტად კარგს პირობებში ვიმყოფებით, არ შეგვიძლია აზით არ ვისარგებლოთ და უარი ვსთქვათ, რაც რუსეთმა მოგვცა. გათვალისწინებული გვაქვს ახლო მომავალი: ბულგარეთი დიდი და ძლიერი სახელმწიფო შეიქნება. სევასტოპოლში თუ სხვაგან გერმანია ან სხვა რომელიმე სახელმწიფო ძლიერს საზღვაო სიმაგრეს შექმნის და ადვილად დაემუქრება სტამბოლს, ამიტომ ჩვენთვის აუცილებლად საჭიროა მაგარი ბაზა ბათომი. ასეთივე მნიშვნელობა აქვს ყარსსაც—ვისაც ეს ციხე აქვს ... ველთვის შეუძლია აიღოს ... ოც თუ ოც და ხუთ წელიწადში რუსეთი შეიძლება აღსდგეს და კვლავ გამ... ლაშქროს ჩვენს წინააღმდეგ ... ყარსი ჩაიგდო, ჩვენი მდგომარ... მეტად ცუდი იქნება. კავკასია რუ... ვერ გაუმკლავდება... ომი თქ... არ გვინდა, მაგრამ არ გვგ... ბა. ეხლა მარტო ინგლისი ... ხოლო მის წინააღმდეგ დიციას ვამზადებთ გერმანელთა სამი დივიზიის დახმარებით და სამ თვეში ბაღდადს დავიბრუნებთ. თქვენ კავკასიელები, ნამეტურ ქართველები, მამაცები ხართ, მაგრამ ჩვენი რეგულიარული ჯარის წინააღმდეგ ვერაფერს გახდებით. ხომ გახსოვთ ნაპოლეონის სიტყვები: ასი ათასი შეიარაღებული ადამიანი ჯერ კიდევ არ ნიშნავს ასი ათასს მეომარს. ათი წელიწადია ომი გვაქვს, მაგრამ ახალ ომსაც ავიტანთ. სურსათის მხრითაც არა გვიშავს რა, ჩვენი სალდათი ბევრის ამტანია, მთელი თვე მარტო შემწვარის სიმინდით გაძლებს. მერე გერმანიაც დაგვპირდა პურს უკრაინიდან. ნუ დაივიწყებთ რომ თქვენში ეხლაც სიმშილობაა, ამას თქვენი გაზეთები სწერენ. გარდა ამისა საიდან იშოვნით ტყვია წამალს, იარაღს, სამხარი ქარხნები თქვენ არა გაქვთ. ასეთია ვითარება, მაგრამ ჩვენ მაინც ყოველ ღონეს ვიხმართ, რაიმე კომბინაცია გამოვნახოთ შესარიგებლად, მაგალ. იყოს ბათ... სტრატეგიულად ჩვენ... ეკონომიურად თქ...

რაუფ ბ... ერიდ...

ხელშეკრულობას ახლა ძალა არა აქვსო.

ველაპარაკეთ ავღანელს აფიცერს, რაუფ ბეის ადიუტანტს აბდურახმანს, რომელსაც ევროპიული განათლება მიუღია და დიდი მოტრფიალეა თავის სამშობლოს თავისუფლების და დაწინაურების: ქართველები ქრისტიანები ვართ, მაგრამ მუსულმანთა კულტურას ყოველთვის პატივს ვსცემდით და ვითვისებდით ესაც კი კარგი იყო იქ; აზიის ერები ძმურად უნდა ვიყვეთ, ევროპის კულტურა გადმოვიტანოთ და შევქნათ საკუთარი ცენტრები...

წვეულობა სამი საათის მეტს გაგრძელდა. საერთო შთაბეჭდილება, განსაკუთრებით ქართველებისა ისაა, რომ დიდად საეჭვოა უბრძოლველად საქმის გათავება.

მარტის 13

... დელეგაციის წევრს ... ... წარმომადგენელს შ. უ. ი—ვს. ... ... იალასტები, რანგეთის ფრონტი და პარი... მიდიან.

ჩვენი მდგომარეობა მეტად რ... დება. ოსმალეთთან რომ გვქ... მხოლოდ საქმე, ასე თუ ისე გაუ... ვდებოდით, მაგრამ რა უნდა ... როცა მას ზურგს უმაგრებს ასე ... ვამოსილი გერმანია?..

როგორმე უნდა გამოვნახოთ ს... ლება შესარიგებლად. უნდა დავთ... რის დათმობა არ მოგვცპობს მთლ... მაგრამ რა დავთმოთ? ბათომის ... ქიდან მხოლოდ მცირე ნაჭერის ... ტება შეიძლება...

დეპეშაა, რომ ოსმალეთის ჯ... ოლთისი დაიკავა. ალბად განზ... ვა აქვთ, აქედან პირდაპირ ტფი... დაემუქრონ.

საღამოს დეპეშა მივიღეთ, რომ ... გეგ... შეუდგენია კაბი... ჩხენკელისთვის მიუცია გარეშე... მეთა მინისტრო... ნიჭები...

...მანიის მთავრობა მისცემს ...ზომბლურ რჩევას მთავრობას ... შეუძლებლად გახდის რაიმე ...ბას მოსახლეობასთან. **ჩიჩერინი.**

[ᲛᲗ]ᲐᲕᲠᲝᲑᲘᲡ ᲪᲜᲝᲑᲐ

...8 მარტს ამიერკავკასიის მთა[ვ]რობამ მიიღო მთელი რიგი ...იად მნიშვნელოვან შიფრიან [ც]ნობებისა. რადგან ტფილისში ...ამ ჟამად არ იმყოფებიან ე. პ. გეგეჭკორი, ნ. ნ. ჟორდანია, ი. გ წერეთელი და ნ. ს. ჩხეიძე, დეპეშები გვიან ღამით აცნობეს მათ ამიერკავკასიის რკინის გზის ერთ-ერთ სადგურზე. ღამის ორ საათზე ამ სადგურზე შეიკრიბნენ ე. პ. გეგეჭკორი, ი. გ. წერეთელი, ნ. ნ. ჟორდანია და ნ. რამიშვილი. მოხდა საგანგებო თათბირი, რომელზედაც მიიღეს მთელი რიგი განსაკუთრებით მნიშვნელოვან გარდაწყვეტილებათა, რაც დაუყონებლივ შეატყობინეს ტრაპიზონში.

29 მარტს დილით მთავრობის თავჯდომარის სახელობაზე ა. ი. ჩხენკელისაგან მოვიდა კიდევ ერთი შიფრიანი დეპეშა, იუწყება მეტად მნიშვნელოვან, ნაბიჯის შესახებ, რომელიც გადაუდგამს. 28 მარტს საღამოს 9 საათზე. ამ გაბედულ ნაბიჯის შინაარსი სულ უახლოეს ხანში გამოცხადდება. ეხლა კი შეიძლება გამოცხადდეს რომ ეს ნაბიჯი არ ნიშნავს საზავო მოლაპარაკების შეწყვეტას.

ᲛᲒᲚᲝᲕᲘᲐᲠᲔ ᲐᲡᲣᲚᲡ

(ფუძღვნი ს. ...ძეს)

რათ მგლოვიარობს შენი სული ღმერთდალეული,
ბაღახშის ლაწვი ნაღვლის ჩრდილით ვინ შეჰმოსა?!
ვაჲმე, მთვარე გველს უპყრია ივით სნეული.
მწუხარე ცრემლებს დაუსხლტყვავს ბალჩის მიმოზა.
როს მთვარე მკრთალობს, იბინდება ვარსკვლავთ კრებული,
გაძვირდა ჩემთვის შენი ნახვა ვით თვალი ნატვრის,
ახ, რისთვის არ ჰხარ დედოფალი შენ სავიატრის.
მე კიდევ, პაჟი შენს აჩრდილზე შეყვარებული!

* *

შენს სასახლეში მგოსანს მხლებლად თუ ამიყვანდი.
ჩემ შორის ახლოს ყოფნას თუ არ დაიზარებდი,
თან გსდევდი მუდამ ვით შენივე ფერმკრთალი ლანდი.
შლეიფზე მაინც მთრთოლვარ თითებს მოვაკარებდი.
როს მთვარე მკრთალობს, იბინდება ვარსკვლავთ კრებული,
გაძვირდა ჩემთვის შენი ნახვა ვით თვალი ნატვრის.
ახ, რისთვის არ ჰხარ, დედოფალი შენ სავიატრის
მე კიდევ—პაჟი შენს აჩრდილზე შეყვარებული!..

კონია გამსახურდია

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲛᲑᲐᲕᲘ

◆ **ცხინვალის ამბები.** როგორც იქიდან ჩამოსულებმა გადმოგვცეს—ცხინვალის რაიონი უკვე დამშვიდებულია. მცხოვრებლებმა აასრულეს ის მოთხოვნილებანი (იარაღის ჩაბარება, ტყვეების განთავისუფლება, მეთაურების დასახელება და სხვ), რომელიც აქედან წასულ ჯარის შტაბმა წარუდგინა. მარტის 27-ს საღამოს ყველა სოფლიდან დელეგატებმა მორჩილება განაცხადეს და ამბობდნენ, რომ ისინი შეცდომაში შეიყვანეს და ასეთი უბედურება დაატეხეს თავს. ჯარი, არტილერია და წითელი გვარდია მალე გამობრუნდება ცხინვალიდან. იქ დარჩება დროებით მხოლოდ ნაწილი მშვიდობიანობას დასაცველად. ჩვენი დელეგატები დაივლიან სოფლებს და სხვათა შორის ჯავასაც, რათა ხალხს მოელაპარაკონ ამ აჯანყების მავნებლობასა და საერთო მდგომარეობაზე.

◆ **გიორგი მაჩაბლის ხსოვნას.** გუშინ, 29 მარტს, კუკიის წმ. ნინოს სასაფლაოზე მიწას მიაბარეს ცხედარი ცხინვალში მოკლულის გიორგი მაჩაბლისა. მიცვალებულის წირვა გადახდილ იქმნა ქვაშვეთის ეკლესიაში. განსვენებულის კუბოს მრავალი გვირგვინი ამკობდა. უდროოდ დაღუპულ რევოლიუციონერის კუბო, სხვათა შორის, თაიგულით შეამკო საქართველოს სოციალ ფედერალისტთა სარევოლიუციო პარტიის სამხედრო სექციამ.

◆ **ქ. შ. წ. კ. გ. საზოგადოების გამგეობამ** მიიღო საზოგადოების სასარგებლოდ პირველი კავკასიის კორპუსის ბეითლის ივანე ქუთათელაძისაგან ხსენებული კორპუსის მიერ შემოწირული ფულად 264 მ. 17 კაპ., სხვა და სხვა პოლიტ. შინაარსის ბროშურები რუსულ-ქართულ ენაზე: ქართული—255 ცალი, რუსული—143 ცალი, სამი თვით გამოწერილი ყოველდღიური გაზეთები: „ერთობა“, „სახალხო საქმე“, „საქართველო“, „ალიონი“, „ჯარის კაცი“, „ბრძოლა“, „თეატრი და ცხოვრება“, „ეშმაკის მათრახი“, „ვოზროჟდენიე“, „ჩვენი რესპუბლიკა“, „რესპუბლიკა“, „ჩვენი ქვეყანა“, „ს.-დემოკრატი“, „ს.-რევოლ.“, „ხალ. მეგობარი“. წ. კ. გ. ს. გამგეობა შემომწირველთ უღრმეს მადლობას უცხადებს.

◆ „მედეა“. შაბათს, 31 მარტს, ქართ. მსახ. მიერ ეფ. მესხი მონაწილეობით წარმოდგ. იქმნება ცნობილი პიესა „მედეა“ 5 მოქ.

◆ **წლიური კრება ქართველ ექიმთა და ბუნების მეტყვე თა საზოგადოებისა** მოხდება ორშაბათს 2 აპრილს საღამოს 7 საათზე, საქართველოს ეროვნულ საბჭოს დარბაზში (ფრეილინის ქუჩა № 11).

◆ **ტყიბულში „ნახშირის“ და სამხედრო მაღაროების ლიკვიდაცია** გადაწყვეტილია მოხდეს უახლოეს დროში. თითო მაღაროსთან ას-ას მუშას დასტოვებენ. ტყიბულში გაემგზავრება მთავრობის სალიკვიდაციო კომისია.

◆ **ფოთიდან კომისარმა აბდუშელიშვილმა** შემდეგი დეპეშა გამოგზავნა: გთხოვთ გამოაგზავნოთ ფოთისკენ ყველა ამიერკავკასიიდან მომავალი ტრანსპორტი; ათასამდე მგზავრი მოგროვდა; მდგომარეობა მეტად გამწვავებულია უპურობის და უბინაობის გამო.

◆ **ეროვნულ საბჭოს საფინანსო სექციის სხდომაზე** 23 ამ თვეს, რომელზედაც მოწვეულ იყვნენ სხვა და სხვა დაწესებულების წარმომადგენელნი დადგენილ იქმნა, რომ ყველა დაწესებულებებში შემოღებულ იქმნას ყოველთვიური გადასახადი არა ნაკლებ ჯამაგირის ერთი პროცენტისა საქართველოს ეროვნულ საბჭოს ფონდის გასაძლიერებლად.

თელავის გიმნაზიის საპედაგოგიო საბჭოს თავის კრებაზედ 8 მარტს ამა 1918 წ. დაუდგენია გადაიდოს 2% გიმნაზიის ყველა მასწავლებელთა და მოსამსახურეთა ჯამაგირისაგან საქართველოს ეროვნულ საბჭოს ფონდის გასაძლიერებლად.

◆ **ტფილისის დამცველმა შტაბმა** შეიპყრო: მ. ოკოპოვი ჩხუბ[ი]სათვის 1 თვით, ი. არჩვაძე მე 7 ქართულ რაზმის ჯარისკაცი, მ. ასლანოვი და ვალიშვილი, ა. ხ... 6 ათასი მანეთის მითვისებისათვის, ტერ-აკოპიანი სომხის რაზმის ჯარისკაცი ოფიცერის დაჭრისათვის, ნ. ნედზვედსკი ქურდობისათვის, ვ. დარჩიაშვილი თოფის გაყიდვისათვის.

◆ **ცხენების მობილიზაცია.** შინაგან საქმეთა მინისტრის განკარგულებით მხოლოდ ტფილისში გამოცხადებულია ცხენების მობილიზაცია, რაც გამოიწვია უკანასკნელ დროში ცხენების მითვისებამ სხვა და სხვა ერის ორგანიზაციებისაგან. ამისათვის არც ტფილისში მდგომ არტილერიას და ცხენოსანთა რაზმს ცხენები არა ჰყავთ.

◆ **ქუთაისში მყოფ ტეხნიკოსებს** სთხოვს ბ. მიხ. ყაუხჩიშვილი შეადგინონ სია ქარ. ტეხნიკოსებისა, რომელნიც უკანასკნელ მობილიზაციით ჯარში იქნებიან გაწვეული.

◆ **დორპატში** (იურევში) გერმანელების შემოსვლის შემდეგ დარჩნენ შემდეგი ქართველი სტუდენტები; 1) დათიკო იოსელიანი, 2) როდიონ სურგულაძე, 3) კოტე კახიძე, 4) ვლად. თორაძე, 5) იასონ გაბუნია, 6) გოგოროშვილი (ბიჭიკო) ცოლით, 7) ნიკოლოზ ლოლობერიძე, 8) არჩილ აძიოეჯიბი, 9) ჟორდანია, 10) სოლომონ აბულაძე (ვალკში.) და რამდენიმე ქართველი, რომელთა გვარი არ მახსოვს. ყველანი კარგად იყვნენ.

ა. ჩხენკელმა გააცნო დელეგაციას თავისი საუბარი რაუფ-ბეისთან. ჩვენს თავმჯდომარეს უთქვამს: ამიერ-კავკასიის დამოუკიდებლობაში თქვენც დაინტერესებულნი ხართ და ხელს ნუ შეგვიშლით, ნუ დაიწყებთ იმპერიალისტურ აგრესიულ პოლიტიკას, რომელმაც წარსულში იმდენი ზიანი მოგიტანათ. ჩვენ როგორც სახელმწიფოს გვჭირია საზღვრების ერთგვარი სიმტკიცე და გარდა ამისა ანგარიში უნდა გაუწიოთ იმასაც, რომ საზღვრებმა უზრუნველჰყონ ერების თავისუფალი განვითარება.

რაუფბეის უპასუხნია: ჩვენ არა ვართ ამიერკავკასიის წინააღმდეგნი და არ გვინდა იქ მეორე ბალკანეთი შევქნათ. მაგრამ 1914 წლის საზღვრები უნდა შეიცვალოს.

ოსმალეთის სომხეთის ავტონომიის შესახებ კი რაუფბეიმ ლაპარაკიც არ მოინდომა...

გაიმართა თათბირი. გ. გვ—ამ ის აზრი გამოსთქვა, რომ დათმობის დროს ჯერ ის ადგილები (ყარსის ოლ.) უნდა დავთმოთ, რომელნიც ამიერკავკასიასთან შედარებით ნაკლებად არიან დაკავშირებულნი. ხ—ვის შეხედულობით ციხეებს—ყარსს არტაანს და ბათომს ვერ დავთმობ... შეგვიძლია ისე ტერიტორიის ... ბა. გაატარა ხაზი ბორჩხ[ალი]დან ... იმ ადგილამდე რომელიც ... სარიყამიშსა და ყარს შუა. ... ცი, ეს არ დაა-...

მხრით გზა გვეხსნება მოლაპარაკებისთვის გერმანიასთან, მეორეს მხრით თუ ხალხის დაკითხვაზე მიდგა საქმე, უკიდურეს შემთხვევაში ბათო-...

ტი კომიტეტისათვის ყურებს არ აბერტყინებს კომიტეტის სათავეში მდგომთ, პირიქით ეს ბატონები გულმოდგინედ ავითარებენ თავიანთ ჯიბის სასარგებლოდ „კეთილ“ ვაჭრობას და სხვებსაც უშლიან სინდისიერად აღებ-მიცემას. არ ზოგავენ ეგრეთვე თავისთვის ჯამაგირების მომატებასაც. კომიტეტის თავმჯდომარე იღებს ჯამაგირს თვეში 300 მ. ნ., უკანასკნელი მოჯამაგირე—დარაჯი 150 მან., ამნაირ ჯამაგირებს იღებენ იმ დროს, როდესაც ადგილობრივ საურთიერთო ბანკის თავმჯდომარე-დირექტორი კმაყოფილდება თვეში 160 მან.

სასურსათო კომიტეტიც ასეთი უნდა! აუცილებლად საჭიროა და ვურჩევთ დროა კიდეც, ჯეროვანი ყურადღება მიაქციონ ასეთ სპეკულიანტ სასურსათო კომიტეტს და რაც შეიძლება ჩქარა ალაგმონ იგი, ვინაიდან მცხოვრებლების მოთმინების ფიალა აივსო და უეჭველია ამნაირ სპეკულიანტობას ექსცესები მიჰყვება.

ᲐᲑᲐᲡᲗᲣᲛᲐᲜᲘ.

◆ აბასთუმნიდან ჩამოსული ამხანაგი გადმოგვცემს აბასთუმნის სანატორიუმის და მცხოვრებთა უმწეო მდგომარეობის შესახებ:—უკვე სამი კვირაა, რაც აბასთუმნელები ალყა შემორტყმულ ბანაკში გრძნობენ თავს. ირგვლივ მდებარე მაჰმადიანთა სოფლები არავის უშვებენ აბასთუმანში და არც იქიდან. ძარცვავენ და არბევენ დღისითაც მთელ ქალაქში და გზაზეც. არ ზოგავენ ღარიბებსაც.

დღისით დაეცნენ წითელ ჯვარს, შეაფთიაქეს ბინას და სხვა პირებს. ადგილობრივმა ექიმებმა თავისი ოჯახებით თავდაცვის მიზნით საზოგადო ბინა მოაწყვეს. სასახლეში თითქმის ყოველ ღამეს სროლაა მცველ მუსულმანებს შორის.

ცუდი შთაბეჭდილება მოახდინა და დიდი გავლენა იქონია იმან, რომ სომხებმა დააკავეს მაჰმადიანების ხარები და კამეჩები. წართმეული საქონლის დაბრუნებამ ვერ დააწყნარა აღშფოთებულნი.

ახლა მაჰმადიანები მოითხოვენ, რომ ვორხანსა და მის მიდამოებში გადაასახლონ მაჰმადიანთა 6 სოფელი, რომელთაც საფრთხე მოელის სომხებისაგან.

ავადმყოფთა მდგომარეობა სანატორიუმში უმწეოა. ბევრს ესიდნენ დაწყნარებინათ ვორხანის მცხოვრებლები და საგანგებო მიტინგებიც გამართეს, მაგრამ უნაყოფოდ.

ერთს ადგილას უპასუხეს:

— მხოლოდ მაშინ გაგიშვებთ, როდესაც ოსმალეთთან ზავს შეკრავთო.

ექიმი მენუელოვი და პრინცი კ ჯორი, რომელიც ავადმყოფებს აცილებდ-...

...ნენ ახალციხეში, ძლივ[ს] გა... მაჰმადიანებს, რომელთაც ჩ...ხი ...ლმართული ჰქონდა...

ამ ამბების გამო, უკვე 4 დ[ღეა] აბასთუმანში ... მცხოვრებთ სურთ გაქცევა, მაგრამ ამის საშუალება არა აქვთ.

ᲡᲐᲥ. ᲡᲝᲪ.-ᲤᲔᲓ. ᲡᲐᲠ[ᲔᲕ.] ᲞᲐᲠᲢᲘᲐᲨᲘ

შაბათს 31 მარტს საღამოს 6 საათზე დანიშნულია ნაძალადევის მუშათა კლუბის ხოცია[ლისტ]-ფედერალისტთა სარევოლიუციო პარტიის წევრთა და თანამგრძნობთა კრება (სკოლის შენობაში) ამხანაგებს ვთხოვთ კრებას აუცილებლად დაესწრონ.

ᲐᲛᲮ. ᲔᲚᲘᲖᲑᲐᲠ ᲯᲘᲜᲯᲕᲔᲚ[Ა]ᲫᲘᲡ ᲪᲮᲔᲓᲠᲘᲡ ᲓᲐᲙᲠᲫᲐ[ᲚᲕᲐ]

გუშინ, 29 მარტს, ტფილისში ... მივაბარეთ ჩვენი ძვირფასი ამხანა[გი] ელიზბარ ზაქარიას ძე ჯინჯველაძ[ე], რომელიც უდროოდ დაიღუპა ჩაქვა[ს]თან შეტაკების დროს.

მიცვალებულის წირვა გადახდი[ლ] იქმნა ქვაშვეთის ეკლესიაში, სად[აც] აგრეთვე ესვენა ცხედარი ცხინვალ[ში] მოკლულ რევოლიუციონერის გიო[რგი] მაჩაბლისა.

ამხანაგის ელიზბარის კუბოს გარ[შე]მო მრავალმა ხალხმა მოიყარა თა[ვი]. კუბო შემკული იყო მრავალის გვირგ[ვი]ნით და თაიგულით.

ქვაშვეთის ეკლესიის წინ ჩამწ[კრი]ვებული იყო სოც.-ფედერალისტთა რევოლიუციო პარტიის მებრძოლი რ[აზ]მი, შეიარაღებული და ეროვნულ პარტიულ დროშებით ხელში.

ცხედარი ეკლესიიდან შუადღი[ს] საათზე გამოასვენეს. პროცესიას უძღოდა სამხედრო მუსიკა და მ... ბელთა გუნდი. უკან მიჰყვებოდა ...ძოლი რაზმი.

პროცესია ამოვიდა გოლ[ოვინის] პროსპექტზე და სასახლის ქუჩი[დან] ვიდა სოც.-ფედერალისტთა ... წინ, სადაც შეჩერდა.

აქ მგრძნობიარე და შინ[აარსიანი] სიტყვები წარმოსთქვეს: ა. ჭ... სოც.-ფედ. პარტიის სამხედრო ... ის სახელით, ვ. კეტეტიშვილ[მა] ... ფედ. პარტიის ტფილისის კ[ომიტეტის] სახელით და ვასო კულულ... სოც.-ფედ. პარტიის მებრძ[ოლი რაზმის] სახელით.

აქედან პროცესია გაემარ[თა] პავლეს სასაფლაოზე, სად[აც] ამხ. ნაგის ცხედარი დაკრძა[ლეს].

ᲡᲝᲤᲚᲐᲓ ᲓᲐ ᲥᲐᲚᲐᲥᲐᲓ

ᲐᲮᲐᲚᲪᲘᲮᲔ

◆ აქ სპეკულიანტების როლს ასრულებს ადგილობრივი სასურსათო კომიტეტი და არ ზოგავს თავის ენერგიას, რაც შეიძლება მეტი ტყავი გააძროს მცხოვრებლებს, მაგალითად, ბაზარზე კარტოფილი იყიდება ფუთი 5 მ. 50 კ. სასურსათო კომიტეტი კი, რომელსაც ფუთი კარტოფილი ხაყიდი... აქვს 4 მან. 60 კაპ., ჰყიდის 6 მ. 2[0] ...

ᲪᲮᲘᲜᲕᲐᲚᲘᲡ ᲐᲛᲑᲔᲑ[Ი]

საგანგებოდ გაგზავნილ კორესპონდენტისაგან.

ღამე გურულ რაზმელებთან გავატარე. როგორც მათ, ისე მეც, რასაკვირველია ლოგინი არ გვქონდა.

დილით ადრე ავდექით. 24 მარტია. მშვენიერი დღეა, მაგრამ რამდენადაც მოხიბვლელი და თვალწარმტაცია ცხინვალის მიდამოები, მზის სხივებით გაბრწყინვებული, იმდენად გულისმომკვლელია და მწარედ დამაღონებელია სურათი აოხრებულ ცხინვალისა.

სახლები და დუქნები მთლად გაძარცულია. რაც არ არის წაღებული ყველაფერი დამტვრეულია.

გადამწვარია ოთხი სახლი. მათ შორის, ვანო ორჯონიკიძის და პეტუევასა (ვენახებში), სადაც ტყვიის მფრქვეველი მდგარა.

ცხინვალის გარშემო მდებარე ვენახები თითქმის სულ გადამწვარია.

ადგილობრივი მცხოვრებნი თითქმის სულ გახიზნულნი არიან სხვა და სხვა ადგილას. თუ ზოგიერთნი სჩანან, ისინიც ახლა დაბრუნებულან, ცხინვალიდან ოსების განდევნის შემდეგ. ყველანი იმას სტირიან, რომ სახლში არაფერი დახვდათ: არც ავეჯი, არც ნივთი, არც ქვაბი, არც ლოგინი და არაფერი ის, რაიც ხანგრძლივ და ძამე შრომის წყალობით ჰქონდათ [შე]ძენილი.

მოკლულ თავის ძმისწულ გ[იორგი მა]ჩაბელს.

აქვე შემხვდნენ პორფი[რე] ... და გიორგი გაგლოევ[ი] ... ორი დღის წინად გამოთ[ავისუფლდ]ნათ ტყვეობიდან კი... ერთად.

სურათი ცხინვალის ... ნაირად იშლება ჩვენს [წინ].

16 მარტს დილით ც... ოსთა დელეგაცია, რომ[ელმაც] პაკეტი, დაწერილი გორ[ის] ... ლებელ კომიტეტის სახ[ელით].

რადგანაც დელეგატები ... ლივ პასუხს თხოულობენ, ... ან აქაური ორგანიზაციები ... გეგელნი; რადგან გაგზა... ლი ეფრემიძე.

შიგ ასეთი მოთხოვნილე[ბა] ... ყონებლივ დაგვიყავით მი... რის მაზრიდან გააძევეთ ... ციონური ორგანიზაციებში ... შემდეგი პირნი: კოტე ... სოსიკო გოგინოვი, შაქრო ... ილია მაი ურაძე, 2) გორის ... გააძევეთ ყველა თავადი და ... და 4) მოგვეცით სიტყვის ... თავისუფლება.

პასუხისთვის უკანასკნელი ... იმავ დღის (16 მარტის) ნა... სამი საათი.

ცხინვალის მუშათა დ... მე და ალმასრულებელი ...

ბის გაძევება მათი საქმე არ არის. რაც შეეხება მიწების დაყოფას, შესაფერი მუშაობა უკვე სწარმოებს თანახმად ახალ მთავრობის მიერ გამოცემულ საადგილ-მამულო დეკრეტისა. სიტყვისა და კრების თავისუფლება ხომ უკვე განხორციელებულია?

საბჭოს და კომიტეტის კრებას ჯერ არაფერი არა აქვს დადგენილი, რომ უკვე სამ საათზე მეტია. ამ დროს მთებიდან სროლა იწყება და კრებაც სწყდება.

სხვა გზა არ არის და სანდრო კეცხოველის მეთაურობით დელეგაცია მიდის ოსებთან. დელეგაციაში არიან: რაჟდენ გაგუა, პორფილე ეფრემიძე, გრიშა ოქროპირიძე, ალექსი ჩიხელი და ვასო იარალოვი. მათთან ერთად მიდის ოსთაგან გამოგზავნილ დელეგაციის წევრი ჩოჩიევი.

დგვრისის მოედანზე ოსები მაღლიდან სროლით ეგებებიან დელეგაციას, რომელსაც თეთრი ბაირაღები აქვს გამოფენილი. დელეგატები იძულებულნი არიან თხრილში დაიმალონ. ჩოჩიევი მაინც როგორღაც ახერხებს ოსებთან ასვლას და იმათ გაჩერებას. მათთან ადიან სანდრო კეცხოველი და ვასო იარალოვი. სანდრო მათ არიგებს და ჰპირდება, რაც შესაძლებელია, ყველაფერს აგისრულებთო. ამ დროს სანდროს იცნობს ვიღაც გამოქცეული ჯარის-კაცი, რომელიც ოსთა ბრბოში იყო. იგი ლანძღვას დაუწყებს სანდროს, შენ არ იყავი, რომ ქართულ პოლკს იარაღი აჰყარე და ჩვენს ოფიცრებს შეურაცხყოფა მიაყენეო. სანდროს სიკვდილისაგან იხსნის ოსი ჩოჩიევი.

მეორე დღეს, 17 მარტს ცხინვალში ამოდის გორის წითელი რაზმი სამაზრო კომისარის გიორგი მაჩაბლის მეთაურობით. იმართება მოლაპარაკება, ოსებს ყველა მოთხოვნილების დაკმაყოფილებას ჰპირდებიან გარდა თავად-აზნაურობის გაძევებისა. ისინი [illegible]ხოულობენ, რომ დაპირება დადასტურებულ იქმნას საჯაროდ, მიტინგ[illegible], რომელსაც ნიშნავენ 18 მარტის[illegible].

[illegible]ელხანს დავა არის იმაზე, თუ სად [illegible]მართოს მიტინგი. ოსები მიტინგის[illegible] არჩევენ დგვრისის მოედანს, რომ[illegible]ც ცხინვალის იქით მდებარეობს, [illegible]სის მიმართულებით. მ[illegible]ტინგს [illegible]ვა და მაინც ბევრი ხალხი არ [illegible]ება, რადგანაც ყველანი შეშინე[illegible]ნი არიან. ოსები თავიანთს მოთ[illegible]ილებებს ადასტურებენ. მათა[illegible] [illegible]ებიან დაკმაყოფილებას. გიორ[illegible] [illegible]ლის შემდეგ ლაპარაკობს ცხინ[illegible] კომისარი კულუმბეკოვი (ოსი), [illegible]ლიც ოსთა მოთხოვნილებებს უფ[illegible] [illegible]წვავე ხასიათს აძლევს. ამ მი[illegible] [illegible] მიდიან ტფილისიდან მოსულ[illegible] [illegible]ილე ნინიძე და გიორგი გაგ[illegible]. ოსები ახალ მოთხოვნილებას [illegible]ბენ. ისინი თხოულობენ, რომ [illegible]ვნებლივ განთავისუფლებულ იქმ[illegible] [illegible]რებოვი და მთავრობის მამასახ[illegible] [illegible] ნამყოფი ფილიშვილი, რომელ[illegible] [illegible]პატიმრებულნი არიან ამას წი[illegible] [illegible]წყობილ ოსთა ბრბოს აჯანყე[illegible]ს (ამ ჟამად ხარებოვი უკვე [illegible]უფლებულია საგუბერნიო კო[illegible] [illegible] კ. ჯაფარიძის განკარგულე[illegible] [illegible]სად იმყოფება იგი, არავინ [illegible]

[illegible]კნელად კიდევ ლაპარაკობს [illegible]ს კომისარი კულუმბეკოვი და [illegible] დაპირება კმარა, საჭიროა [illegible]ულის დაუყოვნებლივ ასრუ[illegible] [illegible] მოთმინება კმარაო. ამ ბოლო[illegible] [illegible]ის დროს ორივე ხელს მაღლა [illegible] და იწყება კიდეც ამ ნიშნის [illegible] სროლა ორის მხრიდან: ზნაურ[illegible] [illegible]ალთიდან და ნაცარ-გორიდან. [illegible] დაცემული ხალხი იშლება და [illegible]ბე ხოხვით შორდება საბედის[illegible] [illegible]მოედანზე.

[illegible]ნდებისას სროლა სწყდება. [illegible]ლში სამარისებური სიჩუმეა. [illegible]მებისას ცხინვალის ვენახებს [illegible] ცეცხლი ედება, რო[illegible] [illegible] უფრო ღონდება, მაგრამ შეუ[illegible]ლებელია რაიმე ღონისძიების მიღება [illegible] მხეცობის წინააღმდეგ.

[illegible]ნვალის შტაბში ამ დროს [illegible] და მოუთმენლად ელიან გათენე[illegible] [illegible] შესაძლებელი [illegible]ოლება. სხვა [illegible]ებიან რაზმ[illegible] [illegible] წინააღმდე[illegible] [illegible]

[illegible]ლი შემოაკვდათ და შეუძლებელია ბრძოლა. საჭიროა თავის გადარჩენა.

ცოტა ხნის შემდეგ საზარელი სურათი იშლება. ოთხივე კუთხიდან ცხინვალში შემოიჭრება გამხეცებული ბრბო ველურის ღრიალით და განგაშით. იწყება ძარცვა-ხვევა, ღრიალი, დუქნების მტვრევა. ყუმბარების სროლა (წითელ რაზმელების მხრით). ისმის ყვირილი: დაარტყით, მოკალით. ბრბო შეიარაღებულია. აქვთ „ვინტოვკები" და ბერდენის თოფები. ბევრს სისხლიანი ხანჯლები, დანები და ხიშტები აქვს გაკეთებული ჯოხებზე. ძარცვა-რბევაში მონაწილეობას იღებენ ერედველი ქართველები.

ალაგ-ალაგ ბრბოს უმკლავდებიან გიორგი მაჩაბელი, კოსტა კაზაშვილი, ილია მაისურაძე და სხვები, მაგრამ გადარჩენის იმედი მაინც არ არის, რადგანაც მავთულები გორსა და ცხინვალს შუა წინადვე გადაჭრილია და მაშასადამე გორიდან მაშველ ჯარის მოლოდინი არავის აქვს. ხიდის ყურზე ტყვიისმფრქვეველი მუშაობს. აქ მძიმედ დასჭრიან გიორგი მაჩაბელს და შემდეგ საავადმყოფოს წინ კლავენ. ჩქარა ამავ ადგილას გიორგისავით მოვალეობის მსხვერპლი ხდება და სახელოვანურ სიკვდილს ჰპოვებს კოსტა კაზაშვილიც. სანდრო კეცხოველიც ხიდის ყურზე სდგას და ალბად მისი გული საზარლად იგმინება ძვირფასი ამხანაგების დაკარგვით. იგი მაინც მხნეობას არ კარგავს და ხალხს ანუგეშებს იმ დრომდე, სანამ ურცხვად არ შეეხება ბრბო მის ჭკვიანს და ტყვიით არ გაუგმირავს პატიოსანს და კაცთმოყვარე გულს. ბრბო ამით არ კმაყოფილდება. გაცივებულს გვამს საშინლად ასახიჩრებენ.

19 მარტი ასე საზარლად ღამდება ცხინვალთა და იქ მისულ წითელ გვარდიელებისთვის. გამარჯვება რჩება ბრბოს და სრული ბატონ-პატრონი ხდება მთელის ცხინვალისა.

ხალხი ამ დროს დამალულია, სადაც მოასწრო. მეორე დღეს, 20 მარტს, ატყვევებენ კ. ნინიძეს, გ. გაგლოევს და 3. ეფრემიძეს.

მთელს ცხინვალში ამ დროს გამეფებულია შიში და ძრწოლა, უიმედობა და სასოწარკვეთილება. ხალხს ემუქრებიან, თუ ხელი არ შეუშალეთ გორიდან ჯარის ამოსვლას, ყველას ამოგწყვეტავთო. ახლავე შეუთვალეთ, რომ აქ ჯარი საჭირო არ არისო.

20 მარტს ხალხი უკვე გახიზნულია ცხინვალიდან და ბრბოც თავისუფლად ეზიდება აქედან სხვის სარჩო-საბადებელს.

მათი ბატონობა ცხინვალში გრძელდება 22 მარტის შუადღემდე, როდესაც გაიგებენ გორიდან წამოსულ ჯარის მოახლოვებას და ლაჩრულად სტოვებენ აოხრებულ ქალაქს.

როგორ შევიდა წითელი გვარდია ცხინვალში, ეს უკვე იყო აღნიშნული გაზეთებში. ამიტომ ამაზე სიტყვას არ გავაგრძელებ.

ვიტყვი მხოლოდ, რომ წითელი გვარდია საერთოდ შეგნებულად მოქმედებს და მასში სულიერი განწყობილება საუცხოოა. ყველანი კარგად გრძნობენ, თუ რისთვის არიან მოწოდებულნი და მცხოვრებთა შეწუხებას ძალიან ერიდებიან.

გვარდიელები დაბანაკებულნი არიან გაძარცულ და უკაცო სახლებში, რომლის პატრონნიც ჯერაც არ არიან დაბრუნებულნი ცხინვალს.

23 მარტის სროლის დროს მოკლულ იქმნენ შემდეგი წითელ გვარდიელნი: ვასო გელაშვილი, ვარლამ მამალაძე, არჩილ მარგველაშვილი და ვასო ქობულაშვილი. დაიჭრნენ: მიხეილ ლეინერია, გერასიმე ბაზიევი, ნიკოლოზ გამყრელიშვილი, გიორგი ზაზაკაშვილი და ალექსანდრე ბასინაშვილი.

რბევა-ძარცვის დროს მიყენებული ზარალი ცხინვალისა სულ ცოტა ათ მილიონს მანეთს უდრის.

ცხინვალის კომისარი კოლუმბეკოვი ამ ჟამად დაპატიმრებულია შიგ ცხინვალში.

რ. ბ—ლი.

ქობულეთის რაიონში

გურიის თავდაცვის კომიტეტის მოწვევით 18 მარტს შესდგა დიდი მიტინგი, რომელზედაც გამოცხადდა, როგორც ქართველი მაჰმადიანები, ისე გურულებიც ლიხაურის საზოგადოებიდან. მიტინგის ადგილად აირჩიეს კარანტინი. ეს ადგილი არის მდ. ჩოლოქის (ძველი საზღვარი) გაღმა, ს. ლიხაურს ზევით.

აქ შეგროვდნენ ქართველი მაჰმადიანები: ჩახათა, აჭყვის თავი, ლეღვა, ალამბარი, ხუცუბანი, ზენათი, სამება, ქაქუთისა და სხვა სოფლებიდან. აგრეთვე მოვიდნენ გურულები ლიხაურიდან. მიტინგი გახსნა ლიხაურის კომისარმა დუმბაძემ, იგივე აირჩიეს თავმჯდომარეთ. პირველად ილაპარაკა მიხ. ხაბაშვილმა. ის შეეხო მიმდინარე მომენტს და ბოლოს მოუწოდა ქობულეთლებს გამოეთქვათ აზრი დღევანდელი მდგომარეობის შესახებ. ლაპარაკობს ხოჯა ახმედ ეფენდი ხახუტოღლი. წინა ორატორმა სთქვა მთავრობას უნდა დავემორჩილოთო, მართალია ეს. ყურანში სწერია:—იწამე ჯერ ღმერთი, მერე ფეიღამბერი (წინასწარმეტყველი) და მესამედ მთავრობაო. ჩვენ გამოვეყვით რუსეთს და ძმებ ქართველ ქრისტიანებთან და სხვა ერებთან ერთად გვყავს ამიერ-კავკასიის მთავრობა—სეიმი და სამინისტრო. ჩვენ ამათ უნდა დავემორჩილოთ და არ უნდა ვუღალატოთ. ჩვენ ქართველები ვართ, მტერმა მოგვწყვიტა დედას და ჯული გამოგვიცვალა. (აქ ამბობს ერთ ლექსს ხშვენიერის შინაარსისა) ჩვენ თანხმობით უნდა ვიცხოვროთ ქართველ ქრისტიანებთან. მართალია,—თოფს ვერ ვესვრით ოსმალებს, მარა ისე კი ყველაფრით თქვენ დაგეხმარებით, ეუბნება დელეგაციას—არ გიღალატებთ აჭარლებსავით. თქვენც უნდა მოგვხედოთ, ჩვენი ცოლშვილი უნდა შეიხიზნოთ გაჭირვებისას. ჩვენი იმედი გქონდეთ. გაუმარჯოს თავისუფლებას!

ჩახათელი შაქირ-აღა ცეცხლაძე ამბობს: ჩვენ ოსმალეთის ჯარს ვერ ვესვრით თოფს, ვერ შევებრძოლებით, რადგან ის რეგულიარული ჯარია და მაინც ვერაფერს დავაკლებთო. ამას სჯულიც გვიკრძალავს. აჭარლებს კი შევებრძოლებით, რადგან იმათ ჩვენ სავით აქვთ გულით მკადი წამოკიდებული ზურგზე, თქვენ რის გეშინიათ, აჭარას ჩვენ ჩამოვაცილებთ და არც გიღალატებთ, ოსმალებზე თოფის სროლას ნუ მოგვთხოვთ.

მემედ [illegible] წამოიძახებს—„რატომ არ გჯერათ, [illegible] გითხარით, რომ არ გიღალატებთ. ჩვენც ქართველები ვართ და ქართველურ სიტყვას გაძლევთ".

ხალია მამულ ოღლი [illegible] ვერ ვესვრით თოფს, წინ [illegible] გადავუდგებით. რით შევებრძოლოთ იმათ, [illegible] რომ არა გვაქვს? [illegible] 200 ბერდანა გვაქვს [illegible]. ჩვენ უნდა ვიცოდეთ, რომ [illegible], თორემ ჩვენ მთლად გავნადგურდებით.

მემედ-აღა გოგიტიძე [illegible] მოხუცი, დარბაისელი კაცია. [illegible] გამოეთქვა [illegible] საერთო აზრი და იმანაც დაიწყო: ჩვენ თოფი და პატრონი არ გვინდა; ჩვენ მშვიდობიანი ცხოვრება გვინდა, აჭარლებსაც ვერ შევებრძოლებით [illegible] ბის მიღებას, მაგრამ არა თოფით, არამედ—სიტყვით. ჩვენ [illegible] [illegible] და ჩვენც და [illegible] ნუ [illegible]. თუ არ და [illegible] ჩვენ [illegible] მაშინ [illegible] თოფიც [illegible]. თქვენ დაგეხმარებით, აჭარლებს [illegible] გაგამაგრებთ და სხვ. ჩვენ თქვენი იმედი [illegible] ვინც შეიხიზნეთ ჩვენსას. ჩვენ რომ არ გიღალატებთ, ამაში დარწმუნებული იყავით. მარა თოფს ოსმალებსაც ვერ ვესვრით. ის ძლიერია და თუ გაიმარჯვა, თქვენ კიდევ არაფერს გეტყვით და ჩვენ კი ამოგვწყვეტს—თქვენ მუსულმანებმა რატომ მიღალატეთო. მერე კიდევ თქვენ ბათომიც რომ წაგართვან, სხვაგან გამაგრდებით, დაიხევთ უკან და ჩვენ გავნადგურდებით. ისედაც საშინელ მდგომარეობაში ვართ, ნიკოლოზმა 41 წელი შვილსავით შეგვინახა და ეხლა თქვენს ხელში რომ ჩავვარდით ასე წავიდა ჩვენი საქმე. რა ვქნათ,—ვერც თქვენ ჩვენს ძმებს,—ქართველ ქრისტიანებს გიღალატებთ და ვერც ერთმორწმუნე ოსმალებს ვესვრით თოფს. ჩვენ ვერც ერთი თქვენთაგანის სისხლს ვერ დავღვრით, ჩვენ ჩვენთვის ვიქნებით და თუ არ გაანადგურებთ მტერს ჩვენს [illegible]ხს, თქვენ იცით!

იანუს ეფენდი ხახუტ-ოღლი—ჩვენ არ უნდა ვუღალატოთ ქართველ ძმებს, თუ საქმე მოითხოვს, თოფს კი ვესვრით ოსმალებს; სჯული აქ რა შუაშია სამშობლოს კეთილდღეობა, თუ მოითხოვს, ძმობა და სჯული არაფერია. არაბები და ოსმალები, ერთი და არიან-ტები და ოსმალებიც ერთ მორწმუნენია, მაგრამ ერთმანეთის სისხლი დაღვარეს. ისტორიიდან ბევრი მაგალითების მოყვანა შეიძლება კიდევ. ჩვენი საყვარელი სამშობლო საქართველო და თავისუფლება დღეს გაჭირვებაშია, ჩვენ უნდა ვეცადოთ ის დავიცვათ. აჭარლები მოატყუეს ბეგებმა. იმათ უნდათ ძველებურად იბატონონ ხალხზე და ამიტომ ეხმარებიან ოსმალებს, რომელთა გამარჯვება დაღუპავს ჩვენს თავისუფლებას და ჩვენც ძველებურად ბეგების მონებად გაგვხდის. ნუ მოვტყუვდებით, ნუ ვყვებით პროვოკაციას. ჩვენში იმასაც კი ამბობენ, რომ ქართველებმა კაზაკების ფორმაში შეაიარაღეს სომხები და ჩვენდა ამოსაჟლეტად აგზავნიანო, მარა ეს პროვოკაციაა, ამით უნდათ ჯიმალ-ბეგის აგენტებს,—ჩვენ გურულ ძმებს წაგვკიდონ და თავისკენ მიგვიმხრონ. ძმურად და მეზობლურად ვიცხოვროთ გურულებთანო". უკანასკნელად ორატორმა წინადადება მისცა კრებას აირჩიონ შერეული კომიტეტი, რომელიც გაუძღვება თავდაცვის საქმეს. ეს წინადადება ერთხმად მიიღეს და აირჩიეს ამ კომიტეტში სამ სამი წარმომადგენელი ორთავე მხრიდან. ქობულეთლების მხრით: ხოჯა ახმედ-ეფენდი ხახუტოღლი, შაქირ-აღა ცეცხლაძე და მემედ აღა გოგიტიძე.

მეორე დღეს, 19 მარტს ასეთივე, მაგრამ უფრო მრავალრიცხოვანი მიტინგი გაიმართა ს. ხუცუბანში. მიტინგი მოიწვია ბათომის „ოტრიადის" უფროსმა. დაესწრნენ გურიის თავდაცვის კომიტეტის წარმომადგენლებიც. ქობულეთლებმა აქაც გაიმეორეს თავისი სიტყვა ნეიტრალიტეტის დაცვის შესახებ და უკანასკნელად აირჩიეს 15 კაცისაგან შემდგარი დელეგაცია აჭარლებთან გასაგზავნად, რომ გაფრთხილონ—თავი გაანებონ დამღუპველ საქმეს და მით თავიცა და ისინიც დაიხსნან განსაცდელისაგან.

ამავე 10 მარტს ბევრი ქართველი მაჰმადიანი გადმოიხიზნა მათ განაპირა გურიის სოფლებში იმ ადგილებიდან (ს. დაგვა, ხული), სადაც აჭარის ჩეტნიკებმა სცადეს გადმოსვლა და ამიტომ მათთან შეტაკება მოუხდა ჩვენს ჯარს.

ასეთია ჯერ ჯერობით გურულ-ქობულეთლების დამოკიდებულება. (ერ.).

ილიკო შენგელიას და ნიკოლოზ მდივნის საქმის გამო

ამით ვაუწყებთ მეთორმეტე არმიის ქართველ მხედართა კომიტეტის წევრებს, ჩრდილოეთის ქართულ პოლკის კომიტეტის წევრებს, ბ.ბ. კოდუას, ნიკოლოზ მდივანს, ვალერიან კახიძეს, ილიკო დარჩიას და ევტიხი კლდიაშვილს, რომ ილიკო შენგელიას და ნიკოლოზ მდივნის საქმე, რუსეთის ფრონტების ქართველ მხედართა კომიტეტმა მიანდო შემდეგ პირებს: დათიკო წერეთელს, ერმილე მაღრაძეს, ბეითალს ბენედიქტე ლეჟავას და ექიმ მიხეილ იაშვილს, რომლებიც თავმჯდომარედ მიიწვევენ ვინმე საზოგადო მოღვაწეს მიუდგომელ პიროვნებას.

საქმე გაირჩევა ქ. ტფილისში 28 აპრილს ძველი სტილით.

პრეზიდიუმი უმორჩილესად სთხოვს ზემო დასახელებულ პირებს და კომიტეტის წევრებს დანიშნულ დროს უსათუოდ იყვნენ ტფილისში რათა საქმე არ გადაიდოს. მისამართი ჯარის-კაცის რედაქცია.

კომიტეტის თავმჯდომარე მიხეილ იაშვილი.

მდივანი ილიკო დარჩია.

—

P. S. უმორჩილესად ვსთხოვ ტფილისის და ქუთაისის ყველა ქართულ გაზეთებს გადაბეჭდონ ეს წერილი.

შემოწირულება

ქ. სოხუმის სტუდენტების მიერ ქართული უნივერსიტეტის სასარგებლოდ გამართულ საღამოდან შემოვიდა 6.497 მან.

ქ-ბ ოლღა ბოცვერიას თაოსნობით გამართულ ს[illegible]ოდან ქ. ახალსენაკში შემოვიდა 1[illegible] მან. და 63 კ. ფული [illegible]

შემოზვევა[illegible]

სხვა და სხვა საუკეთ[illegible] ქართველთა ისტორი[illegible] ნალ-გაზეთები და დამ[illegible] ბის ფურცლისა", „კვალ[illegible] „ეშმაკის მათრახი" „მო[illegible] „ფრენჩის" ახალი კასტ[illegible] ლისა, ორი პალტო ზაფხ[illegible] მთრის და ამირიკანული [illegible] ბი „შევრო".

მისამართი: თელავის ქ. [illegible] დლიშვილთან.

ექიმი

ვ. მუსხელიშვ[illegible]

იღებს ავადმყოფებს დილის 12—2 [illegible] ცოლიკაურის ქ. № 6.

ექიმი

თიკანაძ[illegible]

იღებს ავადმყოფებს სად. 5—7 ს. [illegible] სამართი: კიროჩნი ქ. 18, ტელეფ[illegible] 11—82. 100[illegible]

ექიმი კბილისა

ნინო რცხილაძე

იღებს ავადმყოფებს დილით 9—2 ს. და საღ. 5—7 ს. ყაზბეგის ქუჩა, 14, კიროჩნი ქუჩის შესახვევი, 21.

საბუღალტრო კურსები

გ. კ. ტერ-დავიდოვისა

ნიკოლოზის ქუჩა № 36 4 გვ. 1400

ქ. კავკავში.

ექიმი რევაზ ალექსანდრე მე

მაჩაბელი

მიიღებს ყოველ დღე შინაგან, ქალების და ვენერიულ ავადმყოფობისაგან. ქალების მიღება 11—1 ს. კაცებისა 5—7 ს. საღამოისა.

სლეპცოვის და მეშჩანურ ქუჩების ქ[illegible], სახლი პაპუნოვისა. 142

ექიმი

ე. ლ. შალამბერიძე

იღებს საბებიო და საშვილოსნოს ავადმყოფთ, საღამოს 5—7 ს. მისამართი პეტროგრადის ქ. № 7. 1027

ექიმი

ნ. ი. მახვილაძე

შინაგანი სნეულებანი იღებს ავადმყოფთ ყოველ დღე დილის 11—12 საათ. საღამოს 4—6-მდე მოსკოვის ქ. № 11. 294

ექიმი

პავლე არდაზიანი

დაბრუნდა. იღებს ბავშვთა და შინაგან ავადმყოფთ, დილის 8—9 ს. და საღ. 4—6 ს. მელიქოვის ქ. 12, 9 ფუნი. 1002

ექიმი

დ. შარაშანიძე

იღებს ყოველ დღე შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ დილის 11—2 ს., საღამოთი 5—8 საათამდე. პავლოვის ქუჩა, № 7. 2130

ექიმი

შ. ა. მიქელაძე

მიიღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ ყოველ-დღე საღამოს 6—7 საათამდე, მიხეილის პროსპექტი № 117.

ექიმი

დ. ვ. ჯავახიშვილი

იღებს შინაგან [illegible] ბავშვ[illegible] სნეულებიან ავადმყოფ[illegible] [illegible]დღე, კვირის გარდა საღ[illegible] [illegible] საათამდე, გუნიბის ქუჩ. [illegible] ტელეფ. 14—09. 1032

ექიმი

ვ. [illegible]

უ. ოოდ[illegible] მედიც. [illegible] კლინიკებ[illegible] და ხახხლ[illegible] რად. იღებ[illegible] საღამ. 5—[illegible] გარდა კვირ[illegible] 7, ვორონც. [illegible] დის" პირდაპი[illegible]

მარტი[illegible]

ახალი [illegible]

ყოველგვარ [illegible] ექიმ. ე. მ. [illegible] და ლ. მ. [illegible]

საავადმყოფოში [illegible] საექიმო კაბინეთი ხელ[illegible] ლების ტეხნიკურ ლაბორა[illegible] მიხეილის პროსპექტის ნი" ქ-ჩ. კუთხე № 22 ([illegible] რონის ქუჩიდან). ტელეფონ[illegible] ავადმყოფების მიღება ყო[illegible] დილის 9 საათ. ნაშუადღევის [illegible] ვენერიულ და სიფილისის [illegible] ფების მიღება—საღამოს 5—[illegible] ქალების და ბავშვების მიღება [illegible] ღარიბები უფასოდ მიიღებიან [illegible] რაობით 10—12 ს.

ექიმ ნავასარდიანის პირველი კერძო სამკურნალო

(დაარსებულია 1880 წელს).

ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ ყოველ დღე (გარდა კვირისა დილით:

11—12 ს. „606" და „914"

ავეტისიანი—კანისა და ვენერიუ[illegible] ავადმყოფებს 11½ ს.

ი. ა. ნავასარდიანი—11—12 ს. [illegible] რურგიული და ვენერიული ([illegible] ავადმყ.)

ბ. გ. აგახაროვი: 9½—2 ს. ბავშვ[illegible] შინაგანი ავადმყ.

მ. მ. ბენიამოვიჩი: 10—12 ს. ყურ[illegible] სა, ყელისა და ცხვირის სნეულებან[illegible]

საღამოთი:

ა. ნ. ისაკიანი: 6—7 [illegible] ავადმყ. და ქირურ[illegible]

რჩევა-დარიგებ[illegible] [illegible] თათვის უფასოდ, [illegible] ოპერაციები მორიგ[illegible]

სამკურნალოს დირექტორი მედ[illegible] ნის დოქტორი ა. ნავასარდიანი. [illegible]

გაზეთი „სახალხო საქმე" ღირ[illegible]

ერთის თვით 4 მ. 50 კაპ., 3 თვით 13 მ. 15 კ., ნახევ[illegible] რი წლით—27 მანეთი. ნომერი ღირს პროვინციაში [illegible] ტფილისში 30 კ., რკ. გზის სადგურებზე 35 [illegible]

ხელისმოწერა გაზეთზე მიიღება რედაქციაში დილ[illegible] 9 საათიდან 3 საათამდე, საღამოთი 5—7 საათ., ფოსტ[illegible] ასე: ტფილისი, ფოსტის ყუთი 190, „სახალხო საქმის" რედაქციას.